

AKTUALITĀTES

ŠAJĀ NUMURĀ

- Aktualitātes 1
- Sezonas laukstrādnieku nodoklis 4
- Aktuālākās vides prasības lauksaimniekiem 5
- Saimnieka pienākums ir rūpēties par vidi . . 6
- Vides prasības augkopības saimniecībās 7
- Kooperatīvs „Kurzemes labumi” atver savu veikalu 8
- Kooperatīva darbības izbeigšanas kārtība 10
- Svarīgākie datumi, kurus lauku uzņēmējs nedrīkst aizmirst 2014. gada maijā . . 11
- Briseles gaitenais 12
- Limbažu pusē top gardi pelmeņi 14
- Rundāles novadā aktīvi darbojas „Mājtiņus” 15
- Ēdināšanas pakalpojumu sniegšana lauku saimniecībās 16

JAUNIEŠI AICINĀTI PIEDALĪTIES LAUKU UZŅĒMĒJDARBĪBAS VEICINĀŠANAS PASĀKUMOS

Šis ir jau ceturtais gads, kad tiek organizēti pasākumi Valsts Lauku tīkla aktivitātē „Atbalsts lauku jauniešiem uzņēmējdarbības veicināšanai”. Un šogad šī aktivitāte kļūst pieejamāka plašākam jauniešu lokam – pasākumi tiek organizēti katrā LLKC reģionālajā nodaļā, tādēļ iespēja apgūt uzņēmējdarbībai nepieciešamās prasmes, saņemt sertifikātu un piedalīties konkursā „Laukiem būt!” ir jauniešiem visā Latvijas teritorijā.

Pasākuma mērķis ir motivēt jauniešus vecumā no 18 līdz 30 gadiem iesaistīties

lauku uzņēmējdarbībā, veicināt jauniešu uzņēmējdarbības kompetenču attīstību, organizējot seminārus, mācības un sniedzot praktisku palīdzību. Pērn par piedalīšanos mācībās sertifikātus saņēma 200 jaunieši un 52 jaunieši iesniedza pieteikumus konkursam „Laukiem būt!”.

Pasākuma ietvaros jauniešiem būs iespēja apgūt idejas ģenerēšanas un definēšanas prasmes, uzņēmējdarbības, grāmatvedības un finanšu plānošanas pamatus, biznesa plāna un projekta būtību un izstrādi, iegūt informāciju par finansējuma piesaistīšanas

avotiem, tādējādi attīstot uzņēmējdarbībai nepieciešamās kompetences.

Par piedalīšanos mācībās un sekmīgu savas biznesa idejas rīcības plāna aizstāvēšanu jauniešiem tiek piešķirts sertifikāts. Pēc mācībām to dalībniekiem ir iespēja piedalīties konkursā ar naudas balvu fondu „Laukiem būt!”, iesniedzot biznesa plānu. Biznesa plāna veidošanā dalībniekiem tiek nodrošinātas profesionālu LLKC ekspertu konsultācijas.

Jauniešiem dalība pasākumā ir bezmaksas.

► 2.lpp.

PROJEKTU LĪDZFINANSE
EIROPAS SAVIENĪBA

ELFLA
EIROPAS LAUKSAIMNIECĪBAS FONDS LAUKU ATTĪSTĪBAI:
EIROPA INVESTĒ LAUKU APVIDOS

AKTUALITĀTES

1.lpp.

Konkursā naudas balvas savā biznesa attīstībai pēdējos divos gados ir ieguvuši 25 jaunieši. Šobrīd vairāk nekā 20 iepriekšējo gadu pasākuma dalībnieki veiksmīgi attīsta savu uzņēmējdarbību, strādājot ne tikai lauksaimniecībā, bet arī produktu pārstrādē, galdniecībā, kokapstrādē, amatniecībā, apģērbu dizainā un šūšanā, kā arī citās nozarēs.

Mācības birojos notiek dažādos laikos – no aprīļa līdz jūnijam, tāpēc, lai

pieteiktos mācībām konkrētā reģionā, jāseko līdzi aktualitātēm Valsts Lauku tīkla mājas lapā www.laukutikls.lv vai arī jāinteresējas konkrētajā birojā pie uzņēmējdarbības konsultanta.

LLKC Jēkabpils reģionālās nodaļas organizētā informatīvā diena notika 1. aprīlī. **Paredzētie pasākumi: Cēsu reģionālās nodaļas informatīvā diena – 16. aprīlī, plkst. 10.00, Dārza ielā 12, Priekuļos; Liepājas reģionālās nodaļas informatīvā diena – 17. aprīlī, plkst. 11.00, Atmodas ielā 16, Aizputē.**

LLKC Lauku attīstības nodaļa

IZMAIŅAS ATBALSTA PIEŠKIRŠANAS KĀRTĪBĀ VIDES UN LAUKU AINAVAS UZLABOŠANAI

Valdība 25. martā apstiprināja Zemkopības ministrijas sagatavotos grozījumus valsts un ES atbalsta piešķiršanas kārtībā vides un lauku ainavas uzlabošanas pasākumos. Grozījumi atbalsta piešķiršanas kārtībā sagatavoti atbilstoši izmaiņām tiešo maksājumu nosacījumos 2014. gadā.

Izmaiņas atbalsta piešķiršanas kārtībā nosaka vairākus Lauku attīstības programmas (2007.–2013. gada) (LAP) pasākuma „Agrovīdēs maksājumi” apakšpasākumus, kuros 2014. gadā ir tiesības pagarināt saistību periodu, kā arī to, kuros apakšpasākumos jaunas saistības vairs nebūs iespēja uzņemties.

Jaunas saistības apakšpasākumā „Bioloģiskās lauksaimniecības attīstība” (BLA) ir tiesības uzņemties, ja saimniecībai ir saņemts bioloģiskās lauksaimniecības atbilstību apliecinošs dokuments un saimniecībā ir platības, kurās jau ir tiesības ražot bioloģisko produktu, kā arī iepriekš nav uzņemtas

saistības BLA apakšpasākumā LAP ietvaros, bet 2013. gadā ir bijis iesniegts platību maksājumu iesniegums. Tāpat jaunas saistības par atsevišķu dzīvnieku ir tiesības uzņemties apakšpasākumā „Lauksaimniecības dzīvnieku ģenētisko resursu saglabāšana”.

Izmaiņas atbalsta piešķiršanas kārtībā stāties spēkā pēc to publicēšanas oficiālā izdevumā „Latvijas Vēstnesis” mājaslapā www.vestnesis.lv. Plašāka informācija par grozījumiem Ministru kabineta (MK) 2010. gada 23. marta noteikumos Nr. 295 „Noteikumi par valsts un Eiropas Savienības lauku attīstības atbalsta piešķiršanu, administrēšanu un uzraudzību vides un lauku ainavas uzlabošanai” pieejama MK mājaslapā. Savukārt informācija par izmaiņām MK 2013. gada 12. marta noteikumos Nr. 139 „Kārtība, kādā tiek piešķirts valsts un Eiropas Savienības atbalsts lauksaimniecībai tiešā atbalsta shēmu ietvaros” pieejama MK mājaslapā.

ZM informācija

ATBALSTOT LAUKSAIMNIEKUS, ATSEVIŠKUS AVANSA MAKSĀJUMUS IZMAKSĀS ĀTRĀK

Lai rastu iespēju atbalstīt Latvijas lauksaimniekus šopavas, kad liekus izdevumus radīs nepieciešamība pārsēt ziemājus, atsevišķus atbalsta maksājumus Lauku atbalsta dienests izmaksās ātrāk.

Lauku atbalsta dienests (LAD) ziņo, ka šogad pārejas posma valsts atbalstu (atdalītais PPVA par platībām (APL) un atdalītais PPVA par laukaugu platībām (ALA)) avansu

izmaksās ātrāk, nekā tas ir citus gadus. Parasti izmaksas tiek veiktas jūlijā, bet šogad – maijā līdz 1. jūnijam.

Lai saņemtu minēto avansa izmaksu jau maijā, lauksaimniekiem, kuri vēlas saņemt šo avansu, līdz šā gada 1. maijam ir jāiesniedz platību maksājumu pieteikums. Pieteikumus šajā gadījumā var iesniegt tikai LAD Elektroniskajā pieteikšanās sistēmā (EPS), lai LAD tos varētu ātri izskatīt un uzsākt avan-

VIENKĀRŠOTS IESNIEGUMS AKCĪZES NODOKĻA ATBRĪVOJUMA DĪZEĻDEGVIELAI SAŅĒMŠANAI

Ministru kabinets 25. martā apstiprināja grozījumus Ministru kabineta 2011. gada 3. maija noteikumos Nr. 344 „Kārtība, kādā no akcīzes nodokļa atbrīvo dīzeļdegvielu (gāzeļļu), ko izmanto lauksaimniecības produkcijas ražošanai, lauksaimniecības zemes apstrādei un meža vai purva zemes apstrādei, kurā kultivē dzērvenes vai mellenes, kā arī zemes apstrādei zem zivju dīķiem”.

Grozījumi vienkāršo Lauku atbalsta dienestā (LAD) iesniedzamo iesnieguma veidlapu, kas nepieciešama, lai saņemtu akcīzes nodokļa atbrīvojumu dīzeļdegvielai.

Lai saņemtu akcīzes nodokļa atbrīvojumu dīzeļdegvielai, pretendents no 2014. gada 10. aprīļa līdz 1. jūnijam LAD ir jāiesniedz iesnieguma veidlapa (minēto noteikumu 2. pielikums), kurā norādāmi ieņēmumi no saimnieciskās darbības par iepriekšējo taksācijas gadu.

Noteikumi „Grozījums Ministru kabineta 2011. gada 3. maija noteikumos Nr. 344 „Kārtība, kādā no akcīzes nodokļa atbrīvo dīzeļdegvielu (gāzeļļu), ko izmanto lauksaimniecības produkcijas ražošanai, lauksaimniecības zemes apstrādei un meža vai purva zemes apstrādei, kurā kultivē dzērvenes vai mellenes, kā arī zemes apstrādei zem zivju dīķiem”” stāties spēkā pēc to publicēšanas oficiālajā izdevumā „Latvijas Vēstnesis”. Papildu informācija par noteikumiem – MK mājaslapā.

ZM informācija

su izmaksas. Nekāda papildu informācija vai iesniegums klientiem nav jāsniedz.

Pārējiem klientiem avansu izmaksas tiks uzsāktas jūnijā.

Avansa apmērs tiek plānots 50% apmērā. Gan LAD klientu apkalpošanas speciālisti, gan Latvijas Lauku konsultāciju un izglītības centra konsultanti palīdzēs aizpildīt pieteikumus EPS.

LAD

AKTUALITĀTES

LAD AKTUĀLIE JAUTĀJUMI

Lauku atbalsta dienests speciāli „Lauku Lapai” apkopojis atbildes uz aktuālākajiem jautājumiem, kādus martā visbiežāk lauksaimnieki uzdevuši dienesta speciālistiem.

Kas un kā varēs saņemt īpašo atbalstu par liellopiem?

Paredzēts, ka īpašais atbalsts par liellopiem tiks piešķirts par buļļiem un vēršiem, kā arī par tūršķirnes, kombinētajām vai krustojumos iegūtām gaļas šķirnes telēm. Īpašo atbalstu varēs saņemt tikai par tādiem liellopiem, kuri pretendenta saimniecībā 2014. gadā būs sasnējuši 16 mēnešu vecumu un saimniecībā turēti vismaz 6 mēnešus, kā arī, ja tiks ievēroti visi ar dzīvnieku identifikāciju un reģistrēšanu saistītie noteikumi. Atbalsta likme būs atkarīga no atbalsttiesīgo dzīvnieku skaita, taču provizoriski aprēķini liecina, ka atbalsta likme būs ap 100 eiro par liellopu. Lai saņemtu īpašo atbalstu par liellopiem, lauksaimniekiem būs jāiesniedz platību maksājumu iesniegums Lauku atbalsta dienestā līdz šī gada 15. maijam, taču atbalsttiesīgo dzīvnieku skaitu noteiks, balstoties Lauksaimniecības datu centra dzīvnieku reģistra datiem.

Kāpēc jāveic lauku bloku karšu precizēšana?

Lai saņemtu vienoto platības maksājumu, tagad var pieteikt visu lauksaimniecībā izmantojamo zemi, kas tiek apsaimniekota. Līdz šim vienoto platības maksājumu varēja saņemt par lauksaimniecībā izmantojamo zemi, kura tika apsaimniekota un bija labā lauksaimniecības stāvoklī 2003. gada 30. jūnijā. Šis nosacījums neļāva saņemt maksājumu par to lauksaimniecības zemi, ko lauksaimnieki bija iekopuši pēc 2003. gada. Tagad šis nosacījums ir atcelts. Ir uzsākta esošo datu atjaunošana lauku bloku kartē, tāpēc, ja situācija dabā atšķiras no informācijas lauku bloku kartēs, tad lauksaimniekam pašam jāiesniedz lauku bloku precizēšanas pieprasījums līdz šī gada 1. maijam.

Kādas lauksaimniekiem aktuālākās projektu kārtas šobrīd izsludinātas?

Pasākums „Lauksaimniecības produktu pievienotās vērtības radīšana”

Projektu iesniegšanas kārtā ir atvērta no 24.03.2014. līdz 22.04.2014.:

- lauksaimniecības produktu pārstrādes veicināšanai esošiem pārstrādes uzņēmumiem un ražotājiem mājas apstākļos ar mērķi pēc projekta realizācijas izveidot pārstrādes uzņēmumu – 8 491 615 eiro apmērā;
- bioloģiskiem pārstrādes uzņēmumiem (gan esošiem, gan jauniem) – 3 639 264 eiro apmērā.

Pasākuma mērķis ir paaugstināt lauksaimniecības produktu pārstrādes efektivitāti, veicināt lauksaimniecības produktu ar augstu pievienoto vērtību ražošanu, palielināt bioloģiskās lauksaimniecības, integrētās lauksaimniecības un Latvijas agroklimatiskajiem apstākļiem un tradicionālajām ražošanas metodēm raksturīgo pārstrādes produktu klāstu.

Pasākums „Arodapmācības un informācijas pasākumi”, apakšaktivitāte „Nozares speciālistu līmeņa mācību organizēšana”

Projektu iesniegšanas kārtā aktivitātei atvērta no 18.04.2014. līdz 19.05.2014. ar kopējo publisko finansējumu 352 842 eiro apmērā.

Atbalsta pretendents var būt tikai juridiska persona, kas sniedz mācību pakalpojumus un atbilst šādiem atbalsta saņemšanas nosacījumiem:

- ir pieredze pieaugušo tālākizglītības organizēšanā;
- nodrošina mācības visā sludinājumā norādītajā teritorijā;
- nodrošina, ka mācību kursu klausītāji ir lauksaimniecības un pārtikas ražošanas (izņemot zivsaimniecības produktus) nozarē nodarbinātie vai meža īpašnieki;
- lektoriem, kas sniedz mācību pakalpojumu, ir augstākā vai profesionālā vidējā izglītība attiecīgajā nozarē.

Pasākuma mērķis ir nodrošināt mācības, kas veidotu izpratni par lauksaimniecības attīstību, ilgtspējīgu dabas resursu apsaimniekošanas metožu lietošanu, kā arī zinātnes un jaunas prakses atziņu

izmantošanu lauksaimniecības, mežsaimniecības un pārtikas ražošanas (izņemot zivsaimniecības produktus) nozarēs.

Pasākums „Investīcijas zvejas kuģu ierīcēs un zvejas rīku selektivitātē”

Projektu iesniegšanas kārtā pasākumam „Investīcijas zvejas kuģu ierīcēs un zvejas rīku selektivitātē” atvērta no 20.03.2014. līdz 30.06.2014. ar kopējo publisko finansējumu 553 609 eiro apmērā.

Atbalsta pretendents var būt zvejas kuģa īpašnieks, kuram ir spēkā esoša speciālā atļauja (licence) komercdarbībai zvejniecībā un kura kuģis zvejo Baltijas jūras (arī Rīgas jūras līča) piekrastē vai aiz piekrastes ūdeņiem, vai tālējūras zvejā.

Pasākuma mērķis ir modernizēt zvejas floti, uzlabojot darba un higiēnas apstākļus, energoefektivitāti un drošību uz kuģa, nodrošinot zivju uzglabāšanai atbilstošus apstākļus uz zvejas kuģiem, kā arī samazinot kuģu degvielas patēriņu un palielinot zvejas rīku selektivitāti, bet nepalielinot zvejas kuģa spēju zvejot zivis, tādējādi veicinot ilgtspējīgu un atbildīgu pieejamo zivju resursu izmantošanu.

Pasākums „Investīcijas ražošanas, pārstrādes vai mārketinga iekārtās un infrastruktūrā”

Projektu iesniegšanas kārtā pasākumam „Investīcijas ražošanas, pārstrādes vai mārketinga iekārtās un infrastruktūrā” atvērta no 22.04.2014. līdz 22.05.2014. ar kopējo publisko finansējumu 200 000 eiro apmērā.

Atbalsta pretendents var būt:

- biedrība, kas vismaz gadu pirms projekta iesnieguma iesniegšanas reģistrēta saskaņā ar Biedrību un nodibinājumu likumu un kurā ne mazāk kā piecu biedru komercdarbības joma ir zvejniecība, akvakultūra vai zivju, vēžveidīgo un mīkstmiešu pārstrāde un konservēšana;
- valsts kapitālsabiedrība vai atvasināta publiska persona (izņemot vietējo pašvaldību), kuras kompetencē ir zivju krājumu atražošana.

Pasākuma mērķis ir atbalstīt investīcijas ražošanas, pārstrādes vai mārketinga iekārtās un infrastruktūrā, kuru ieviešanas rezultāts ir pieejams plašākam zivsaimniecības nozares pārstāvju lokam, salīdzinot ar pasākumiem, ko parasti savu interešu īstenošanai veic komersanti. **LI**

GRĀMATVEDĪBA UN NODOKĻI

SEZONAS LAUKSTRĀDNIĒKU NODOKLIS

Ar 2014. gada 1. jūniju lauksaimniekiem būs iespēja par strādniekiem maksāt sezonas laukstrādnieku nodokli. Tas tiek ieviests ar grozījumiem likumā „Par iedzīvotāju ienākuma nodokli”. Jāievēro, ka likums strikti nosaka gan nozares, kurās sezonas laukstrādnieku nodoklis piemērojams, gan arī vairākus citus ierobežojumus.

Sezonas laukstrādnieku nodokli aprēķina un budžetā iemaksā tas, kas laukstrādniekam izmaksā ienākumu. Nodokļa piemērošanas kārtību nosaka likuma „Par iedzīvotāju ienākuma nodokli” 11.¹² pants. Svarīgākās šī panta normas apskatīsim.

Periods, par kurā gūto ienākumu drīkst maksāt sezonas laukstrādnieku nodokli, ir no 1. aprīļa līdz 30. novembrim. Darbi, par kuriem drīkst maksāt sezonas laukstrādnieku nodokli, ir sezonas rakstura darbi augļkoku, ogulāju un dārzeņu sējā vai stādīšanā, sējumu un stādījumu kopšanā, ražas novākšanā, augļu, ogu un dārzeņu šķirošanā.

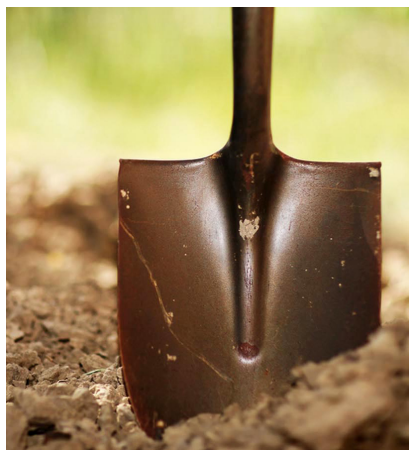
! Par lauksaimniecības sezonas darbu nav uzskatāma traktortehnikas vadīšana.

! Sezonas laukstrādnieku nodokļa piemērošana nav attiecināma uz tiem, kas maksā mikrouzņēmumu nodokli.

Nodarbināšanas laika ierobežojums vienā sezonā (atceramies, ka sezona ir laika periods no 1. aprīļa līdz 30. novembrim) – laukstrādnieks tiek nodarbināts lauksaimniecības sezonas darbos ne vairāk kā 65 kalendāra dienas pie viena vai vairākiem sezonas laukstrādnieku ienākuma izmaksātājiem kopā.

Ienākuma ierobežojums – laukstrādnieka ienākums vienā sezonā, kas gūts pie viena vai vairākiem sezonas laukstrādnieku ienākuma izmaksātājiem kopā, nepārsniedz 3000 eiro. Lai novērstu to, ka saimniecībā pastāvīgi nodarbinātas personas kļūst par sezonas strādniekiem, likums nosaka, ka laukstrādniekam četru mēnešu periodā pirms lauksaimniecības sezonas darbu uzsākšanas nav ar šo pašu ienākumu izmaksātāju pastāvējušas darba tiesiskās attiecības vai nav bijis noslēgts uzņēmuma līgums.

Attiecībā uz sezonas laukstrādnieku nodarbinātāju (ienākuma izmaksātāju) ir noteikts, ka šī persona savā īpašumā, pastāvīgā lietošanā vai nomā esošu lauksaimniecībā izmantojamo zemi izmanto augļkoku, ogulāju vai dārzeņu audzēšanai un kārtējā gadā ir pieteikusi to vienotam platības maksājumam saskaņā ar nor-

**Likums strikti
nosaka gan nozares,
kurās sezonas
laukstrādnieku
nodoklis
piemērojams,
gan vairākus citus
ierobežojumus**

matīvajiem aktiem par kārtību, kādā tiek piešķirts valsts un Eiropas Savienības atbalsts lauksaimniecībai tiešā atbalsta shēmu ietvaros.

Sezonas laukstrādnieka reģistrēšana – sezonas darbu veikšanas dienā sezonas laukstrādnieku ienākuma izmaksātājs pirms attiecīgo darbu uzsākšanas pārbauda sezonas laukstrādnieka atbilstību likuma „Par IIN” kritērijiem un reģistrē sezonas laukstrādnieku Lauku atbalsta dienesta informācijas sistēmā, norādot laukstrādnieka vārdu, uzvārdu, personas kodu, ienākuma gūšanas dienu un noslēgtā līguma formu (rakstveidā noslēgts darba līgums vai rakstveidā,

vai mutvārdos noslēgts uzņēmuma līgums). Katru nodarbinātības dienu sezonas laukstrādnieku ienākuma izmaksātājs šajā informācijas sistēmā reģistrē sezonas laukstrādnieku ienākuma nodokļa maksātājam šajā dienā aprēķināto atlīdzību. Sezonas laukstrādnieku ienākuma izmaksātājs reizi mēnesī piecu darbdienu laikā pēc ienākuma gūšanas mēneša pēdējās dienas apstiprina un iesniedz Valsts ieņēmumu dienestam darba devēja ziņojumu par pārskata mēnesī lauksaimniecības sezonas darbos nodarbinātajām personām, šo personu ienākumu un aprēķināto sezonas laukstrādnieku ienākuma nodokli, kā arī šī nodokļa sadalījumu pa budžeti.

Sezonas laukstrādnieku nodokļa likme ir noteikta 15 procentu apmērā no aprēķinātā ienākuma, bet ne mazāk kā 70 centi katrā nodarbinātības dienā. Sezonas laukstrādnieku ienākuma nodoklis iemaksājams budžetā līdz tā mēneša 15. datumam, kas seko mēnesim, kurā sezonas laukstrādnieks ir bijis nodarbināts.

Sezonas laukstrādnieku ienākuma nodoklis tiek ieskaitīts budžetā šādā sadalījumā:

1) ja ienākumu kopsumma, ko sezonas laukstrādnieku ienākuma nodokļa maksātājs kalendārajā mēnesī ieguvis no viena vai vairākiem sezonas laukstrādnieku ienākuma izmaksātājiem kopā, nepārsniedz 70 eiro, sezonas laukstrādnieku ienākuma izmaksātājs sezonas laukstrādnieku ienākuma nodokli ieskaita iedzīvotāju ienākuma nodokļa sadales kontā;

2) ja ienākumu kopsumma, ko sezonas laukstrādnieku ienākuma nodokļa maksātājs kalendārajā mēnesī ieguvis no viena vai vairākiem sezonas laukstrādnieku ienākuma izmaksātājiem kopā, pārsniedz 70 eiro, sezonas laukstrādnieku ienākuma izmaksātājs sezonas laukstrādnieku ienākuma nodokli ieskaita budžetā šādā sadalījumā:

- a) 90% — valsts sociālās apdrošināšanas obligāto iemaksu kontā,
- b) 10% — iedzīvotāju ienākuma nodokļa sadales kontā.

Plašāka informācija: <https://www.vestnesis.lv/index.php?menu=doc&id=265092>

Linda Puriņa, LLKC Grāmatvedības un finanšu nodaļas vadītāja

Latvijas Lauku konsultāciju un izglītības centrs,
Rīgas iela 34, Ozolnieki, Ozolnieku pag., Ozolnieku nov., LV-3018, tālr. 63050220,
admin@llkc.lv, laukutikls@llkc.lv

WWW.LLKC.LV
WWW.LAUKUTIKLS.LV

LAUKSAIMNIECĪBA

AKTUĀLĀKĀS VIDES PRASĪBAS LAUKSAIMNIEKIEM

Lauksaimniekiem īpaša uzmanība šopavasār jāpievērš vairākām vides aizsardzības prasībām, kas saistītas gan ar augkopību, gan lopkopību. Tas ir, dzīvnieku novietņu pareizai iekārtošanai, kūstmēslu savākšanai un uzglabāšanai, saimniecības atkritumu apsaimniekošanai, notekūdeņu savākšanai un apsaimniekošanai.

Dzīvnieku novietnēs veicot vidi piesārņojošas darbības, jāievēro MK noteikumi „Īpašās vides prasības piesārņojošo darbību veikšanai dzīvnieku novietnēs”. Tie nosaka prasības A un C kategorijas piesārņojošām darbībām novietnēs, kurās atrodas piecas un vairāk dzīvnieku vienības, ja novietne atrodas īpaši jutīgā teritorijā, vai 10 un vairāk dzīvnieku vienības pārējā valsts teritorijā.

Par īpaši jutīgām teritorijām atzītas: Dobeles, Auces, Tērvetes, Jelgavas, Ozolnieku, Bauskas, Vecumnieku, Iecavas, Rundāles, Babītes, Mārupes, Olaines, Ķekavas, Baldones, Salaspils, Stopiņu, Ropažu, Garkalnes, Carnikavas, Saulkrastu, Sējas, Ādažu, Inčukalna, Siguldas, Krimuldas un Mālpils novada administratīvās teritorijas robežas, izņemot Vecumnieku novada Valles pagastu un Kurmenes pagastu, Krimuldas novada Lēdurgas pagastu, kā arī Jelgavas, Rīgas un Jūrmalas pilsētas administratīvās teritorijas robežu.

Lauksaimniekiem, uz kuriem attiecas šie noteikumi, vēlreiz jāizvērtē dzīvnieku novietnēs radušos kūstmēslu savākšanas un uzglabāšanas iespējas. Ja dzīvnieku novietne tika nodota ekspluatācijā līdz šo noteikumu spēkā

stāšanās dienai – 2004. gada 31. jūlijam un neatbilst minētajām prasībām, operatoram 12 mēnešu laikā pēc tam bija jāiesniedz Valsts vides dienesta reģionālajā pārvaldē pasākumu plāns, lai nodrošinātu atbilstību noteikumu prasībām. Tajā skaitā, ja dzīvnieku novietnē mēslu savākšanas un novadīšanas sistēma nav ierīkota no ūdensnecaurlaidīga materiāla un nav izbūvēta mēslu krātuve. Ja dzīvnieku novietnei saskaņā ar šo plānu nepieciešama rekonstrukcija, tā bija jāveic ne ilgāk kā 10 gadu laikā pēc noteikumu spēkā stāšanās. Tādējādi operatoram, kuram ir dzīvnieku novietne, neatkarīgi no tā, vai iepriekšminētais plāns reģionālajā vides pārvaldē ir iesniegts vai nav, **pēc 2014. gada 28. jūlija jābūt nodrošinātai mēslu krātuvei.** Turklāt pēc šī datuma nebūs vairs spēkā minēto noteikumu punkts, kas pieļāva pakaišu kūstmēslu pagaidu uzglabāšanu kau dzē uz lauka.

Jelgavas reģionālā vides pārvalde kopš šā gada sākuma, veicot intensīvas zemnieku saimniecību pārbaudes, kurām ir dzīvnieku novietnes, konstatējusi pārkāpumus ne tikai saistībā ar prasībām neatbilstošu kūstmēslu uzglabāšanu un apsaimniekošanu. Viena no problēmām, kam jāpievērš uzmanība, ir saimniecībā radušos atkritumu apsaimniekošana. Zemnieku saimniecību īpašnieki bieži nevar dokumentāli apliecināt atsevišķu atkritumu veidu (piemēram, plēves atkritumi, izlietoto ķīmisko līdzekļu iepakojumi, izstrādātā motoreļļa, kritušie dzīvnieki u.c.) nodošanu tālākai apsaimniekošanai. Tas liecina, ka atkritumi, iespējams, tiek likvidēti neatļautā veidā vai nemaz

netiek nodoti tālākai apsaimniekošanai.

Tāpat jāpievērš uzmanība saimniecībā radušos notekūdeņu savākšanas un apsaimniekošanas metodēm, kas vairumā gadījumu neatbilst normatīvo aktu prasībām. Tiek pieļauta neattīrītu notekūdeņu, tai skaitā piena slaukšanas iekārtu, piena vadu skalošanas notekūdeņu, noplūde vidē. Jāatgādina, ka aizliegts izvest un izmantot lauksaimniecības zemju mēslošanai fekālās nogulsnes no septiņiem un sauso atēju tvertnēm bez iepriekšējas kompostēšanas.

Zemnieku saimniecībām, kas nodarbojas ar piena lopkopību un izmanto piena dzesēšanas iekārtas, bet nav informētas, kāda dzesējošā viela, gāze vai vielu maisījums (aukstumaģents) ir iepildīts aukstumiekārtā, tas jānoskaidro, jo Jelgavas reģionālā vides pārvalde konstatējusi, ka atsevišķās zemnieku saimniecībās tiek lietotas aukstumiekārtas, kurās kā aukstumaģents ir iepildīts daļēji halogenētais hlorfluorogļūdeņradis R22, kas ir ozona slāni noārdošā viela un tās lietošana ir ierobežota. Tāpēc minētais aukstumaģents būtu jānomaina pret citu, videi mazāk kaitīgu. **LL**

Evita Beitlere, Jelgavas reģionālās vides pārvaldes Kontroles daļas vadītāja

Informācijas sagatavošanai izmantoti normatīvie akti:

16.09.2009. Eiropas Parlamenta un Padomes regula (EK) Nr. 1005/2009;
27.07.2004. MK noteikumi Nr. 628 „Īpašās vides prasības piesārņojošo darbību veikšanai dzīvnieku novietnēs”;
11.01.2011. MK noteikumi Nr. 33 „Noteikumi par ūdens un augsnes aizsardzību no lauksaimnieciskās darbības izraisīta piesārņojuma ar nitrātiem”;
22.01.2002. MK noteikumi Nr. 34 „Noteikumi par piesārņojošo vielu emisiju ūdenī”.

LOPKOPĪBA

SAIMNIEKA PIENĀKUMS IR RŪPĒTIES PAR VIDI

Šgada 28. jūlijā beigsies Latvijai atvēlētais desmit gadu pārejas periods, un pilnībā jāsāk ievērot Ministru kabineta noteikumi Nr. 628 „Īpašās vides prasības piesārņojošo darbību veikšanai dzīvnieku novietnēs”. Tas nozīmē, ka dzīvnieku novietnēs, kurās ir virs piecām dzīvnieku vienībām īpaši jutīgās teritorijās un virs desmit – ārpus vides jutīgās teritorijas Latvijā, obligāti jābūt izbūvētām prasībām atbilstošām kūsmēsļu krātuvēm. Pretējā gadījumā gan konkrētai saimniecībai, gan, iespējams, valstij kopumā draud bargas sankcijas.

Situāciju skaidro LLKC Lopkopības nodaļas konsultants – eksperts veterinārmedicīnā **Dainis Arbidāns:**

– Katra saimnieka pienākums ir rūpēties par apkārtējo vidi, kurā viņš atrodas un veic saimniecisko darbību. Tas nozīmē, ka viņam jāuztur tīri savi dzīvnieki un jāuzglabā kūsmēsli atbilstoši likumdošanai, lai tie un virca nenonāktu virszemes un pazemes ūdeņos. Kūsmēsļu uzglabāšanu reglamentē Ministru kabineta noteikumi Nr. 628, un tie ir jāpilda, neskatoties ne uz kādiem apstākļiem.

– **Ko darīt lauksaimniekam, kurš tikai tagad pēc vides inspektoru sāktajām pārbaudēm secinājis,**

ka viņa izbūvētā krātuve neatbilst likumdošanas prasībām?

– Vispirms jādodas uz pašvaldību, jāsāņem pašvaldības un būvvaldes atļauja objekta būvniecībai vai rekonstrukcijai. Nākamais solis – konkrētā būvvalde norāda būvniecības veicējam, kādi saskaņojumi nepieciešami. Pēc to saņemšanas un objekta izbūves būvvalde lemj par krātuves nodošanu ekspluatācijai. Būtiski ir jau laikus plānot, kādas ir saimnieka iespējas, kā arī to, cik un kādiem dzīvniekiem novietne paredzēta. Pēc dzīvnieku skaita tiek aprēķināts kūsmēsļu iznākums gadā un uzglabāšanas periodā. Piemēram, viena slaucamā govys, kas ir 0,7 dzīvnieku vienības, gadā saražo 16 līdz 24 tonnas pakaišu kūsmēsļu vai 22 līdz 30 tonnas šķidrmēsļu. Taču, aprēķinot paredzamo krātuves ietilpību, tās tilpums jāparedz par 20 līdz 25 procentiem lielāks. LLKC sadarbībā ar LLU ir izstrādājis tehniskās kūsmēsļu krātuvju skices dažāda lieluma lopkopības saimniecībām no 25 līdz 400 govīm. **LLKC mājaslapā tagad šī informācija ir pieejama visiem.**

– **Kādas var būt aptuvenās mēsļu krātuves izmaksas?**

– Jāsāk ar to, ka noteikumiem atbilstoša mēsļu krātuve ir dārga būve jebkurai saimniecībai, jo nauda netiek ieguldīta ražošanā, bet gan „pasīvos”. Izmaksas var ļoti atšķirties, jo tās atkarīgas no objekta atrašanās

vietas, konkrēto būvdarbu sarežģītības pakāpes un būvkompaniju konkurences. Vidēji šīs izmaksas varētu būt no 280 līdz 375 eiro par kvadrātmetru.

– **Bieži apmeklējot Latvijas saimniecības, kādas būtiskākās neatbilstības šajā jomā esat pamanījis?**

– Dažkārt saimnieki pārprot mēsļu krātuvju izbūves nozīmi, un cenšas cits citu pārspēt izbūvējamo objektu kvalitātē un dārdzībā. Salīdzinoši maz saimnieku saprot, ka, ceļot dzīvnieku novietni, jāizbūvē mēsļu krātuve un vircas savākšanas akas.

– **Ja noteiktajā termiņā tomēr saimniecībā nebūs izbūvēta atbilstoša mēsļu krātuve, kādas sankcijas paredzamas?**

– Nav iespējams atbildēt konkrēti, jo katrs gadījums būs citāds. Cik zināms, sākumā saimniekus brīdinās, dodot laiku trūkumu novēršanai. Taču paredzami arī krietni nopietnāki soda veidi. Iespējams samazināt platību maksājumu vispirms par vienu līdz pieciem procentiem, bet, nenovēršot trūkumus noteiktajā laikā, – līdz 20 procentiem, vai pielietot platību maksājumu saņemšanas aizliegumu pat trīs gadu laikā. Pēc īpaši nozīmīga piesārņojuma konstatēšanas vides dienests ir tiesīgs pieņemt bargus sodus, kas paredzēti administratīvo pārkāpumu kodeksā.

– **Kāpēc tagad aktualizējusies šī situācija, ja prasības bija zināmas jau sen?**

UZZIŅA

Zemkopības ministrija jau tuvāko nedēļu laikā sola atvērt vēl vienu projektu pieņemšanas kārtu ES fondu modernizācijas programmā tieši mēsļu krātuvju izbūvei. ZM aicina visus, kam nav atrisināts mēsļu krātuves jautājums, pieteikties atbalstam, kā arī izstrādāt rīcības plānu krātuves izveidei. Ja krātuve nebūs izbūvēta līdz 28. jūlijam un saimniecībā vizītē ierodas Valsts Vides dienesta inspektori, saimniekiem ir jābūt gataviem šos plānus parādīt. Plānā minētajiem darbiem ir jābūt ar konkrētiem izpildes termiņiem, apliecinot, ka krātuve būs izbūvēta gada laikā, tātad – līdz 2015. gada jūlijam. Ja gada laikā darbi nebūs īstenoti, visticamāk, saimnieks tiks sodīts.

◀ 6.lpp.

– Tas nav objektīvi izskaidrojams, jo kopš 2004. gada, kad tika pieņemti attiecīgie noteikumi, pagājis desmit gadu. Šajā laikā četras reizes piedāvāts gan ES, gan valsts atbalsts mēslu krātuvju izbūvei. Sākumā vides jutīgajās teritorijās bija iespējams saņemt atbalstu pat ar 100 procentu intensitāti.

Pēc tam atbalsta apjoms gan tika samazināts, taču pēdējā finansējumā kārtā, kas beidzās 2013. gada septembrī, pieejamais finansējums tika izmantots vien par 20 procentiem. Tāpēc Zemkopības ministrija, uzsverot mēslu krātuvju nepieciešamību, turpmāk nepiešķirs no struktūrfondiem atbalstu saimniecībām, kurās nav izbūvētas mēslu krātuves. Šī situācija radusies tāpēc, ka desmit gadu garumā zemnieki šajā jomā nebija aktīvi, jo visus līdzekļus izmantoja ražošanas attīstībai un veicināšanai. Tā kā Zemkopības ministrija nespēja sniegt Eiropas Komisijai ziņas par atbilstošu mēslu krātuvju skaitu valstī, kā arī fosfora un slāpekļa notecēm, Eiropas Komisija ierosinājusi pret Latviju un vēl sešām valstīm pārkāpuma procedūru, pēc kuras iespējamas dažādas sankcijas. Pirmkārt, Eiropas Komisijai ir tiesības visu Latvijas teritoriju noteikt par vides jutīgu teritoriju. Otrkārt, iespējams nosacīt vēl mazāku dzīvnieku vienību skaitu, no kura jāievēro attiecīgie noteikumi. Treškārt, var pieņemt lēmumu, ka lagūnas tipa krātuvēm jābūt pārklātām. Ceturtkārt, ļoti spēcīgs aizliegums būtu vispār neatļaut izmantot šī tipa kūtsmēslu krātuves.

– **Visbeidzot, – kā kūtsmēslus uzglabāt saimniecībās, kurās ir mazāk par noteiktajām dzīvnieku vienībām?**

– Saimniecībās, kurās dzīvnieku skaits ir mazāks, kā noteikts likumdošanā, kūtsmēslu krātuve var nebūt, taču uzskatu, ka arī mazajām saimniecībām, it īpaši, ja tās atrodas atklātā ūdens tilpņu tuvumā, mēslu krātuvei ir jābūt, vismaz vircas savākšanas akai – noteikti. Likums pašlaik ir par labu mazajām saimniecībām, un tas ir cilvēcei, bet jautājums paliek atklāts... **LL**

Dace Millere,

LLKC sabiedrisko attiecību speciāliste

AUGKOPIBA

VIDES PRASĪBAS AUGKOPĪBAS SAIMNIECĪBĀS

Latvijas Lauku konsultāciju un izglītības centrs Valsts Lauku tīkla pasākumu ietvaros nu jau ceturto gadu īsteno pasākumu „Savstarpējās atbilstības atbalsta nodrošināšana”. Savstarpējo atbilstību veido: laba lauksaimniecības un vides stāvokļa nosacījumi (LLVN) un obligātās pārvaldības prasības. Pieteikšanās pasākumam šogad noslēdzās 23. martā, patlaban tiek apkopota informācija par saimniecībām un drīz sāksies to apsekošana.

Konsultanti pagājušogad apmeklēja 260 saimniecības, kā tas varētu būt arī šogad, lai informētu lauksaimniekus par prasībām, kas attiecas uz konkrētās saimniecības darbību, kā arī sniedza ieteikumus, kā nodrošināt prasību ieviešanu. Apmeklējot katru saimniecību, tikai aizpildīta vizītes lapa, tajā fiksējot, kāda situācija konstatēta saimniecībā attiecībā uz konkrētās prasības izpildi, kā arī sniegtie ieteikumi. Lai informētu lauksaimniekus un akcentētu tās prasības, kas ir problemātiskas lielākajā daļā saimniecību, vērsām uzmanību uz apsekojuma rezultātiem augkopības jomā.

Augkopības saimniecībās pēc laba lauksaimniecības un vides stāvokļa nosacījumiem (LLVN) joprojām problēmas sagādā meliorācijas sistēmu uzturēšana. Lauksaimniekiem jākopj atbildībā esošā meliorācijas sistēma, nodrošinot tās darbību, saglabāšanu un zemes mitruma režīma regulēšanu. Meliorācijas grāvjos jāizcērt krūmi, lai nodrošinātu ūdens brīvu kustību. Tā rezultātā arī bebrim netiks radīti apstākļi dambju būvniecībai. Jāievēro, lai meliorācijas akām būtu vāki. Meliorācijas sistēmu drenu iztekas ir jāattīra 5 m uz katru pusi no apauguma. Lai precizētu informāciju par saimniecības meliorācijas sistēmu, var izmantot informāciju mājaslapā www.melioracija.lv.

Lauksaimniekiem īpaši jutīgā teritorijā vairāk jāpievērš uzmanība augšņu kartēšanas datu atjaunošanai vai jaunu analīžu veikšanai, kā arī kultūraugu mēslošanas plānošanai. Lauksaimnieki šajā teritorijā, kas apsaimnieko lauksaimniecībā izmantojamo zemi 20 hektāru un lielākā platībā, kā arī audzē dārzeņus, augļu kokus vai ogulājus trīs hektāru un lielākā platībā, dokumentē lauku vēsturi par katru

lauku. Lietojot mēslošanas līdzekļus, sagatavo un realizē kultūraugu mēslošanas plānu, ievērojot šādas prasības:

- sagatavo kultūraugu mēslošanas plānu katram laukam ne vēlāk kā līdz kultūraugu sējai vai stādīšanai, ilglaicīgiem sējumiem un stādījumiem – līdz veģetācijas sākumam;

- izstrādājot mēslošanas plānu, pamatojas uz augšņu agroķīmiskās izpētes datiem vai izmanto agroķīmisko pakalpojumu sniedzēju datus, kas balstīti uz augšņu analīžu rezultātiem, un nav vecāki par sešiem gadiem. Augšņu kartēšanas lietu glabā vismaz piecus gadus. Augšņu agroķīmisko izpēti var veikt Valsts augu aizsardzības dienestā (tāl. 67552996, Augšņu agroķīmiskās izpētes daļa);

- līdz 15. maijam kultūraugu mēslošanas plāna kopsavilkumu kārtējā gada ražai iesniedz Valsts augu aizsardzības dienestā (VAAD).

Kultūraugu mēslošanas plānu var sastādīt, gan izmantojot kalkulatoru, datorprogrammas, gan metodiskos materiālus, gan arī konsultanta pakalpojumus. LLKC piedāvā reģionālo augkopības konsultantu pakalpojumus (tāl. 63050220).

Lielā daļā saimniecību atbilstoši prasībām netiek veikta augu aizsardzības līdzekļu uzskaitē. Reģistrācijas žurnālā uzskaita gan iegādātos augu aizsardzības līdzekļus (norāda saņemšanas datumu, augu aizsardzības līdzekļa nosaukumu, iepakojuma lielumu un daudzumu), gan izlietos augu aizsardzības līdzekļus (norāda informāciju par apstrādāto kultūraugu sugu vai objektu (piemēram, labības noliktava), apstrādāto teritoriju, tās platību, apstrādes datumu, lietotā augu aizsardzības līdzekļa nosaukumu un devu).

Vēlamies pievērst lauksaimnieku uzmanību arī tam, ka, lai veiktu darbu ar augu aizsardzības līdzekļiem, ir nepieciešama atbilstoša apliecība: profesionāliem augu aizsardzības līdzekļu lietotājiem un augu aizsardzības līdzekļu lietošanas operatoriem. Apmācības veic VAAD sertificēti uzņēmumi, tai skaitā LLKC, kuru saraksts publicēts VAAD mājas lapā (www.vaad.gov.lv). Lūdzu, neaizmirstiet laikus pārbaudīt apliecības derīguma termiņu! **LL**

Ilze Skudra, LLKC Augkopības nodaļas konsultante augkopībā

SAIMNIECĪBAS EKONOMIKA

KOOPERATĪVS „KURZEMES LABUMI” ATVER SAVU VEIKALU

Kuldīgas autoostas telpās 28. martā tika atvērts Lauksaimniecības pakalpojumu kooperatīvās sabiedrības „Kuldīgas labumi” veikals, kurā pieejams plašs mājražotāju preču klāsts. Kooperatīva biedru optimisms ļauj cerēt arī uz veiksmīgu darba turpinājumu. Interese par sadarbību aug, jo, ja kooperatīva dibināšanā februārī piedalījās 32 biedri, tagad tiem piepulcējušies vēl trīs.

Ideja par ražotāju apvienošanu radās konsultāciju birojā

LLKC Kuldīgas biroja vadītāja
Daiga Mellere:

– Ideja par kooperatīva dibināšanu radās mūsu konsultāciju birojā. Lielie piena un graudu ražotāji apliecinājuši, ka kooperatīviem ir perspektīva. Taču Latvijā ir daudz mājražotāju, mazo uzņēmēju un amatnieku, kuri prot saražot daudz ko labu, bet viņiem grūtāk padodas preču tirdzniecība. Tāpēc tikāmies ar novada pašvaldību un Kuldīgas Attīstības aģentūras speciālistiem, lai apspriestu ideju dibināt kooperatīvu. Ja pēc teorijas šādai iniciatīvai būtu jānāk no pašiem ražotājiem, tad mums notika citādi. Mūsu konsultanti apzināja cilvēkus, kuriem šāda sadarbība varētu interesēt, un pagājušā gada maijā sarīkojām viņiem sanāksmi. Sākumā ļaudis šaubījās, jo daži no viņiem bija mēģinājuši ko līdzīgu darīt, bet „apdedzinājušies”. Ja mēs toreiz būtu nolaiduši „spārnus”, nekas nebūtu izdevies. Spriedām, ka Latvijā ir vietas, kur kaut kas šajā jomā veiksmīgi notiek, un kāpēc gan citiem lai izdotos, bet mums – ne. Pieņemām lēmumu, ka vasarā jādodas pieredzes apmaiņas braucienos un jāpaskatās, kā kooperatīvi darbojas citviet. Kopā ar biroja un pašvaldības speciālistiem, kā arī dažiem interesentiem bijām deviņi. Pabijām Rūjienas „Amatu mājā”, kur mums patika sadarbības ideja ar sadraudzības pilsētu Japānā, uz kuru tiek sūtīti mājražotāju izstrādājumu paraugi un veikts pasūtījums, kas tad ar konteineru tiek piegādāts. Tagad tiek strādāts pie līdzīga projekta ar mūsu sadarbības pilsētu Vācijā. Beverīnas novadā savukārt noderīga šķita amatnieku veikaliņa izveide. Pabijām Jelgavas novada

biedrībā „Pārtikas amatnieki”, kur mūs patiesi iedrošināja turpināt darbu pie ieceres īstenošanas. Ciemojāties pie konkrētiem ražotājiem, varējām pārņemt viņu pieredzi. Šajā braucienā jau bijām ap 20, jo sākotnējie interesenti bija piepulcējuši savus draugus un paziņas. Septembrī, apvienojot spēkus, devāmies uz starptautisko izstādi „Rīga Food”, kurā startēja deviņi ražotāji – ar medus produktiem, pārstrādātu strausu gaļu, keramiku, pašdarinātiem vīniem un citām precēm. Tas bija kopīgs, novada pašvaldības stends „Kuldīga – pilsēta ar dvēseli”. Izstādes laikā ražotāji tuvāk iepazīnās, izveidojās tiešie kontakti un radās vēlme sadarboties.

Oktobrī un novembrī sarīkojām tikšanās ar esošajiem un topošajiem mazajiem ražotājiem visos 13 novada pagastos. Veidojām nelielas grupas un stāstījām par

šo ideju. Interesanti, ka redzējām daudz jaunu un interesantu lietu, ko cilvēki ražo mūsu pusē, bet baidās oficiāli reģistrēties un tikai dāvina šos ražojumus saviem radiem un draugiem. Faktiski nevienā pagastā nebija negatīvu noskaņu, tikai cilvēki izteica bažas par to, vai viņu produkti būs piemēroti tirdzniecībai.

Tālākais pārbaudījums bija rudens Hercoga Jēkaba gadatirgus un citas izbraukuma tirdzniecības. Decembris ir laiks, kad mēs pērkam bieži nevajadzīgas lietas Ziemassvētku dāvanām, tāpēc vienojāmies ar pašvaldību, ka jāorganizē svētku tirdziņš. Pašvaldība ierādīja vietu, uzslēja telti, tirgus darbojās trīs dienas un tika aizvadīts labā noskaņojumā. Mums ir izveidota plaša datu bāze par vietējiem ražotājiem, atkal apzinājam viņus un aicinājam piedalīties.

► 9. lpp.

Latvijas Lauku konsultāciju un izglītības centrs,
Rīgas iela 34, Ozolnieki, Ozolnieku pag., LV-3018, tālr. 63050220,
admin@llkc.lv, laukutikls@llkc.lv

WWW.LLKC.LV
WWW.LAUKUTIKLS.LV

8. lpp.

Janvārī izsludinājām sapulci tiem interesentiem, kuri, iespējams, vēlētos iesaistīties kooperatīva dibināšanā, un tajā reģistrējās 60 dalībnieki. Stāstījām, kā darbojas kooperatīvs, kā notiek tā dibināšana, lai cilvēki, kuri ierastos uz dibināšanas sapulci, būtu tai gatavi. Mums katram ir savas izvēles iespējas, lai izraudzītos tās, kas dod iespēju attīstīties.

Galvenais mērķis ir veicināt ģimenes labklājību

Kooperatīva „Kuldīgas labumi” valdes priekšsēdētāja un Kuldīgas Attīstības aģentūras projektu vadītāja **Elīna Voika**:

– Sākumā ir jābūt idejai – no katra dalībnieka paša, kāpēc lai viņš iestātos kooperatīvā. Pirmkārt, mums tā ir iespēja rūpēties par savu ģimeni savā novadā, lai nebūtu jāmeklē darba iespējas citur. Otrkārt, tā ir vēlme dzīvot sakārtotā un attīstītā vidē. Protams, galvenais mērķis ir veicināt katram savas ģimenes labklājību. Tālāk jāsaprot: cik lielā mērā katrs var iesaistīties kooperatīva darbā, cik daudz laika tam veltīt un kāda ir ražošanas jauda. Kooperatīvs ir brīvprātīgs veidojums, kurā sanākam kopā, darbojamies, spriežam, lejam. Svarīgs ir radošums, lai nākotnes vīzijā iekļautu vēlmi augt lielākiem un spētu radīt pievienoto vērtību ikvienam produktam. Vai tas būtu ērts iepakojums, īpašs uzraksts uz preces vai kas cits. Lai iepazītos ar kooperatīva dibināšanas organizatoriskajiem jautājumiem un to risināšanas secību, devāmies uz kooperatīvu „Kurzemes jērs” Tukumā, kā arī uz „Zaļo grozu” Cēsīs. Protams, pie jau minētajiem „Pārtikas amatniekiem” Jelgavā. Sadarbojamies ar LLKC konsultāciju birojiem Kuldīgā un Tukumā. Tādējādi nonācām pie galvenā – kooperatīva juridiskās formas. Saprātām, kādi

ir mūsu mērķi: attīstīt Kuldīgas novada iedzīvotāju kopējo dzīves līmeni, veicināt novada atpazīstamību ar vietējiem produktiem. Tālāk tikām skaidrībā par tuvākajiem uzdevumiem un izveidojām kooperatīva struktūru, kā arī savstarpējo komunikāciju.

Kad tikāmies janvārī, potenciāliem biedriem vēl nevarējām pateikt iestāšanās izmaksas. Tās vajadzēja aprēķināt un sākt rūpīgu darbu pie dokumentācijas sagatavošanas. Lai dotos uz Uzņēmumu reģistru, ir garš darbu saraksts, taču nevajag no tā nobīties,

Svarīgs ir radošums, lai nākotnes vīzijā iekļautu vēlmi augt lielākiem un spētu radīt pievienoto vērtību ikvienam produktam

jo, tad, kad sāk darīt, viss pats atrisinās. Dokumentu sagatavošanā palīdzēja Latvijas Lauksaimniecības kooperatīvu asociācija, ar kuru turpinām sadarbību. Kooperatīva dibināšanas sapulce notika februāra sākumā, un jau 19. februārī saņēmām dokumentus par reģistrāciju. Šobrīd kooperatīvā iestājušies 35 biedri, un esam gatavi, ka viņiem piepulcēsies vēl citi.

Tā kā nodarbojamies arī ar pārtikas produktu tirdzniecību, bija nepieciešama reģistrācija PVD, kur tāpat veidojās laba sadarbība, jo šis dienests strādā ne tikai kā inspicētājs, bet arī kā labs padomdevējs.

Kooperatīva dibināšanas laikā un gatavojoties veikala atvēršanai, valdes sēdes bija ļoti intensīvas, jo vajadzēja lemt par darāmajiem darbiem un plāniem. Kopsapulces rīkojām divreiz mēnesī. Taču, kad darbs nostabilizēsies, sanāksmes notiks retāk, un kooperatīva biedri varēs vairāk laika veltīt ražošanai.

Kooperatīva darbību šobrīd vada rīcības un iniciatīvas grupa – valde plus vēl daži aktīvistī. Katrs esam ar saviem dotumiem: mārketingā, grāmatvedībā, juridiskā vai vizuālā jomā. Valdē ir pieci cilvēki, kuri ievēlēti pēc principa, lai divi pārstāvētu pārtikas pārstrādes nozari, pa vienam – nepārstrādātu produktu ražošanu un amatniecību, bet viens būtu neitrāla persona.

Tirdzniecības plānu sākotnēji sagatavoju pēc savas iepriekšējās pieredzes, un iepazīstināju ar to sapulcē. Taču tad cilvēki vēl nebija gatavi diskutēt, un arī tagad priekšlikumiem jānāk no pašiem ražotājiem, jo viņi vislabāk zina, kur, kad un kas būtu piedāvājams. Startēsim izstādē „Latvija piedāvā” aprīļa sākumā, jūnijā – gadatirgū Brīvdabas muzejā, bet rudenī – izstādē „Rīga Food”. Ar savu stendu 22. martā bijām Liepājā, kur piedalījās 12 tirgotāji, un uzskatām šo izbraukumu par veiksmīgu, jo cilvēki interesējās par mūsu produktiem. Parāli meklējam arī citus realizācijas kanālus, un vēlamies preces piedāvāt regulāri galvaspilsētā. Esam pārliecināti, ka Rīga mūs gaida, jo jau tagad tur darbojas tiešās lauksaimniecības produktu pārdošanas ķēdes, un mēs varētu piedāvāt savus pārtikas grozus, kuru saņemšanai cilvēki pieteiktos internetā. Lai ļaudis no tuvākajiem novadiem varētu saņemt preces sev izdevīgākā vietā, bija nepieciešams savs veikals. Sadarbību patiesībā var izveidot viegli, taču jāvar ilgtermiņā piedāvāt konkrētu produkcijas apjomu, tāpēc jāstrādā pie nākotnes vīzijas. Gatavoju rīcības plānu turpmākajiem trim gadiem, un pirmais no tiem būs kā izpēte. Galvenais, lai izdotos segt izdevumus par veikala darbību. Vēlamies startēt drīzumā arī projektā par valsts subsīdiju saņemšanu.

Produktiem „Kuldīgas labumi” izveidots savs zīmols, ņemot vērā senu tirdzniecības tradīciju simbolus mūsu novadā, kā arī ar pašvaldības atbalstu top sava mājaslapa. Patlaban aktīvi cenšos izmantot visas bezmaksas reklāmas iespējas sociālajos tīklos un citur. **LL**

Dace Millere, LLKC sabiedrisko attiecību speciāliste

SAIMNIECĪBAS EKONOMIKA

KOOPERATĪVA DARBĪBAS IZBEIGŠANAS KĀRTĪBA

Tā kā jebkurš komercdarbības process ir pakļauts ārējo faktoru ietekmei, var izveidoties situācija, kad kooperatīvās sabiedrības darbība ir jāpārtrauc. Šajā rakstā aprakstītas darbības, kuras jāievēro, lai darbības izbeigšana notiktu pareizā secībā.

Latvijā visvairāk kooperatīvo sabiedrību likvidēts 2000. gadā, kad darbību beigušas 247 sabiedrības. Likvidācijas procesu skaitam turpmāk ir tendence samazināties, un šogad savu darbību beigušas trīs kooperatīvās sabiedrības. Tai pat laikā jānorāda, ka arī sabiedrību dibināšanas un reģistrācijas tempi ir zemi.

Kooperatīvās sabiedrības darbību var izbeigt:

- sabiedrības statūtos noteiktajos gadījumos;
- ja gada laikā pēc sabiedrības reģistrācijas tā nav uzsākusi darbību likumā noteiktajā kārtībā;
- ja sabiedrības biedru skaits ne mazāk kā trīs mēnešus pēc kārtas ir bijis mazāks par trim;
- saskaņā ar Maksātnespējas likumu;
- ar biedru kopsapulces (pilnvaroto sapulces) lēmumu;
- ar tiesas nolēmumu un citos normatīvajos aktos noteiktajos gadījumos.

Kooperatīvās sabiedrības likvidācijas kārtība

Lēmumu par kooperatīvās sabiedrības likvidāciju pieņem biedru kopsapulce, ievērojot noteiktas procedūras.

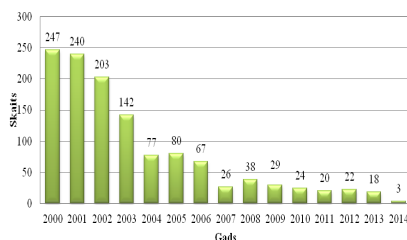
► Ievēl likvidācijas komisiju.

Komisija vada likvidācijas procesu un, tiklīdz tā sāk darbu, beidzas padomes un valdes locekļu pilnvaras. Līdz ar komisijas darba sākšanu nebeidzas padomes un valdes locekļu atbildība.

Komisijas biedrus jebkurā brīdī var atsaukt un ievēlēt jaunus.

► **Likvidācijas komisija ne vēlāk kā trīs dienu laikā iesniedz publicēšanai „Latvijas Vēstnesī” paziņojumu par kooperatīvās sabiedrības likvidāciju.**

Nozīmīgi ievērot, ka paziņojumam jāsaturs informācija par lēmuma pieņemšanas datumu, likvidācijas komisijas locekļa vārdu, uzvārdu, darbības vietu un tālruna numuru, kā arī jāietver lūgums pieteikt savus pieprasījumu-

Avots: veidots pēc Lursofi datiem

Likvidēto kooperatīvo sabiedrību skaits Latvijā 2000.–2014. gadu periodā

mus, jānorāda prasījuma pieņemšanas vieta, termiņš (ne mazāk kā trīs mēneši no paziņojuma publicēšanas dienas) un termiņu nokavēšanas sekas.

► Iesniedzamie dokumenti:

- Pieteikums, aizpildot Uzņēmuma reģistra mājaslapā pieejamo 8. veidlapu.
- Kopsapulces lēmums par likvidāciju.
- Kvīts vai tās kopija, vai internetbankas maksājuma izdruka, vai informācija par valsts nodevas apmaksu.
- Apliecināti likvidatoru parakstu paraugi.
- Izdevumi, kuri jāparedz: izskatīšanas termiņš trīs dienas – valsts nodeva 7,11 eiro (5 Ls), bet vienas darba dienas laikā – 21,33 eiro (15 Ls). Jāapmaksā publikācija „Latvijas Vēstnesī” – 14,23 eiro (10 Ls).

► Lēmumu par kooperatīvās sabiedrības likvidāciju paziņo Uzņēmumu reģistram.

Iesniedzamie dokumenti:

- Pieteikums, aizpildot Uzņēmuma reģistra mājaslapā pieejamo 10. veidlapu.
 - Reģistrācijas apliecības oriģināls.
 - Kvīts vai tās kopija, vai internetbankas maksājuma izdruka, vai informācija par valsts nodevas apmaksu
- Izdevumi, kuri jāparedz: izskatīšanas termiņš trīs dienas – 7,11 eiro (5 Ls), bet vienas darba dienas laikā – trīskārša valsts nodeva – 21,33 eiro (15 Ls).

► Izvērtē kreditoru prasījumus un sniedz par tiem atzinumu.

Atzinumus par kreditoru prasījumiem likvidācijas komisija nosūta attiecīgajam kreditoram.

Ja kreditori mēneša laikā pēc atzinuma par prasījuma noraidīšanas saņemšanu nav snieguši prasību tiesā, tad kreditoru pieprasījumi tiek dzēsti. Ja prasība iesniegta tiesā, parādi kreditoriem tiek kārtoti atbilstoši tiesas nolēmumam.

► Likvidācijas komisija pabeidz kooperatīvās sabiedrības iesāktās darbības biedru kopsapulces noteiktajā kārtībā un laikā.

Likvidācijas komisija pārdod sabiedrības mantu, iekasē no debitoriem pienākošos parādus, apmierina citas pretenzijas, norēķinās ar kreditoriem un sastāda likvidācijas bilanci, sadala atlikumu starp biedriem kā likvidācijas kvotu proporcionāli biedru pamatpaju un papildpaju skaitam.

► **Ja nav iespēju apmierināt visas likumīgās kreditoru prasības, tad likvidācijas komisija iesniedz tiesā pieteikumu par maksātnespēju Maksātnespējas likumā noteiktajā kārtībā.**

► **Uz likvidācijas komisijas darbību attiecināmi tie paši noteikumi, kas uz kooperatīvās sabiedrības valdes darbību, ja statūtos nav noteikts citādi.**

► **Likvidācijas komisija iesniedz biedru kopsapulcei (pilnvaroto sapulcei) tās noteiktos termiņos pārskatu par savu darbību.**

Pēc likvidācijas pabeigšanas komisijai ir jāsaņem pārskaits par darbību visā likvidācijas periodā.

► **Kooperatīvā sabiedrība uzskatāma par likvidētu pēc tās izslēgšanas no Uzņēmumu reģistra.**

► **Likvidācijas komisija nodod glabāšanai kooperatīvās sabiedrības arhīviski vērtīgākos dokumentus, pārējos nodod vienam no sabiedrības biedriem un paziņo Latvijas Nacionālajam arhīvam par to glabāšanas vietu.**

Lai noskaidrotu interesējošos jautājumus, likvidējot kooperatīvo sabiedrību, varat vērsties Uzņēmuma reģistrā Pērses ielā 2, Rīgā:

Informatīvais tālrunis: 67031703.
E– pasts: info@ur.gov.lv

Linda Siliņa, LLKC Ekonomikas nodaļas konsultante ekonomikā

Latvijas Lauku konsultāciju un izglītības centrs,
Rīgas iela 34, Ozolnieki, Ozolnieku pag., Ozolnieku nov., LV-3018, tālr. 63050220,
admin@llkc.lv, laukutikls@llkc.lv

WWW.LLKC.LV
WWW.LAUKUTIKLS.LV

SVARĪGĀKIE DATUMI, KURUS LAUKU UZŅĒMĒJS NEDRĪKST AIZMIRST 2014. GADA MAIJĀ

Termiņš, kura laikā var iesniegt pieteikumu, iesniegumu un atskaišu apkopšanas datumus vai iesniegšanas beigu datumus.

Terminiņš	Aprīlis							Maijs							Jūnijs		
	1	2	10	15	22	25	30	1	7	15	16	20	22	25	30	1	3
Platību maksājumi																	
Pārejas posma valsts atbalsts	Pārejas posma valsts atbalsts par zīdītājgovīm																
	Īpašais atbalsts cietes kartupeļu kvalitātes uzlabošanai																
	Pārejas posma valsts atbalsts par aitu mātēm																
	Īpašais atbalsts lopbarības augu sēkļu un sēklas kartupeļu kvalitātes uzlabošanai																
	Īpašais atbalsts cietes kartupeļu kvalitātes uzlabošanai																
Akcīzes nodoklis	Iesniegums par akcīzes nodokļa atbrīvojumu degvielai lauksaimniekam																
Lauku attīstības programma	Pārskats par iepriekšējā periodā veiktajām darbībām (visiem investīciju projektiem)																
	Pārskats par atbalsta saņēmēja saimnieciskās darbības rādītājiem par iepriekšējo kalendāra gadu (sākot ar nākamo gadu pēc projekta īstenošanas)																
	Lauksaimniecības produktu pievienotās vērtības radīšana																
	Investīcijas zvejas kuģu ierīcēs un zvejas rīku selektivitāte																
Eiropas Zivsaimniecības fonda atbalsta pasākumi	Investīcijas ražošanas, pārstrādes vai mārketinga iekārtās un infrastruktūrā																
	Par pārraudzībā esošu piena šķirņu slaucamu govī (izņemot gaļas šķirnes, gaļas šķirņu krustojumu, piena gaļas šķirņu krustojumu un nezināmas izcelsmes dzīvnieku)																
	Par kuļļiem, kuri ir sertificēti normatīvajos aktos par vaisliniekiem, to bioprodukta un transplantējamo embriju sertifikāciju noteiktajā kārtībā																
	Iesniegums par vecvecāku un vecvecvecāku sivēnmāti, kura atražo vaislas jauncūkas																
	Atbalsts atzītām lauksaimniecības pakalpojumu kooperatīvām sabiedrībām																
Nacionālās subsidijas	Atbalsts atzītām lauksaimniecības un mežsaimniecības pakalpojumu kooperatīvām sabiedrībām (vienreizējs)																
	Atbalsts biškopības nozarei																
	PVN mēneša (ceturkšņa, pusgada) deklarācija un maksāšanas termiņš																
	Mikrouzņēmumu nodokļa pārskats																
	Atskaite par darījumu kvīšu izlietojumu																
Grāmatvedība un nodokļi	Atskaites iesniegšanas termiņš un nodokļa maksāšanas termiņš - PAŠNODARBINĀTAJIEM																
	Gada ienākumu deklarācija par 2013. gadu																
	Deklarācija par ienākumu no kapitāla (par mēnesi) - ja ienākums no kapitāla pieauguma iepriekšējā mēnesī pārsniedzis 711,44 eiro																
	Deklarācija par ienākumu no kapitāla (par ceturksni) - ja ienākums no kapitāla pieauguma mēnesī no 142,30 - 711,44 eiro																
	Uzņēmumu ienākuma nodokļa deklarācija par 2013. gadu un uzņēmumu ienākuma nodokļa avansa maksājumu aprēķins 2014. gadam																
Gada pārskats	Gada pārskats par 2013. gadu (ja pārskata gads sakrīt ar kalendāro gadu)																

* Lai saņemtu atbalstu, tāmes par plānotajiem pasākumiem iesniedz šķirnes dzīvnieku audzētāju organizācijas, lai vēlāk slēgtu līgumus ar lauksaimniekiem

BRISELES GAITEŅOS

PIENA TIRGUS ES UZ VIĻŅA

Situācija piena tirgū ES kopumā ir ļoti labvēlīga pieņēma, tomēr virkni ES dalībvalstu bažīgas dara ražošanas kvotu pārsniegums gan šajā, gan nākamajā kvotas gadā. Piena tirgus situācija vērtēta COPA–COGECA un Eiropas Komisijas (EK) piena un piena produktu darba grupā, kurā kā eksperte no Latvijas piedalījās Latvijas Zemnieku federācijas pārstāve Silvija Dreijere.

EK ziņo, ka piena ražošana ES kopumā palielinās. Šajā kvotas gadā līdz decembrim (ieskaitot) saražotā piena apjoms ir palielinājies par 1,78%. Latvija ir to 17 valstu skaitā, kur piena ražošana palielinās attiecībā pret iepriekšējo gadu. Visstraujākais piena ražošanas kāpinājums ir Nīderlandē un Igaunijā – virs 6%, Latvijā ir pieaugums par 2,5%. Arī piena cenām vēl arvien ir ar kāpjoša tendence, diemžēl Latvijā cena joprojām ir starp zemākajām ES. Vidējā piena cena ES 2013. gada decembrī bija 0,404 eiro/kg, Latvijā – 0,336 eiro/kg, Lietuvā – 0,363 eiro/kg. Igaunijas un Polijas piena cenas ir faktiski izlīdzinājušās: Igaunijā – 0,375 eiro/kg, Polijā – 0,372 eiro/kg.

Situācija ar kvotas izpildi un cenām ES dalībvalstīs ir atšķirīga. Polija līdz februārim kvotu bija izpildījusi par 94%, tiek prognozēts, ka kvotas gada beigās izpilde būs par 102%. Šajā gadā slaucamo govju skaits Polijā ir samazinājies par apmēram 10%, bet piena cena marta sākumā ir salīdzinoši laba – 0,38 eiro/kg.

Somijā janvārī piena ražošana kāpusi par 3,5%, bet kvotu šajā gadā valsts nepārsniegs. Vidējā piena cena ir 0,44 eiro/kg, un situācija piena sektorā kopumā ir pozitīva. Dānijā piena cena ir 0,42 eiro/kg, kvotas pārpilde plānota par 2,2%, pārrēķinot soda naudas – 27 milj. eiro. Šī būs visu laiku lielākā soda nauda Dānijai par piena kvotas pārsniegšanu, bet nav pazīmju, ka tādēļ piena ražošana šeit tiktu sašaurināta. Zviedrijā pagājušajā gadā piena ražošanas apjomus audzējusi par 0,6% galvenokārt uz ražības kāpinājuma pamata. Kvota netiks pārsniegta, piena cena – 0,424 eiro/kg. Zviedrijā pērn bioloģiskā piena ražošanas īpatsvars ir palielinājies par 0,8% bet tirdzniecībā

bioloģiskā piena īpatsvars ir sasniedzis 30%. Īrijā piena ražošana pieaugusi par 2,2%, piena kvota jau janvārī pārpildīta par 1,53%. Paredzamā soda nauda ir 50 miljoni eiro. Cenas pienam Īrijā pašreiz ir izcilas – 0,40 līdz 0,42 eiro/kg. Tā kā valstī piena cenas rēķina uz 3,6% tauku un 3,2% olbaltumvielu saturu, tad praktiski visi piena ražotāji saņem piemaksas par tauku procentu.

Francijā piena ražošanas apjoms strauji ir sācis kāpt 2013. gada otrajā pusē, gadu noslēdzot ar kopumā 5% lielu pieaugumu. Vidējā piena cena 2013. gadā bija 0,344 eiro/kg, šogad tā ir palielinājusies un atkarībā no reģiona ir robežās no 0,36–0,40 eiro/kg. Lielbritānija – kvota netiks pārpildīta, vidējā cena ir 0,39 eiro/kg, bet daudzi zemnieki saņem 0,44–0,45 eiro/kg. Piena ražošanas pieaugums pērn bija par 10%, bet šāda izaugsme gan saistīta ar neražu iepriekšējā gadā. Nīderlandē piena cena ir 0,425 eiro/kg, februārī daži uzņēmumi cenu ir nedaudz samazinājuši. Bioloģis-

kajam pienam cena – 0,50 eiro/kg. Piena ražošanas kāpums ir bijis par 5% un tikpat lielā apjomā tiks pārpildīta arī piena kvota. Sagaidāmā soda nauda ir 100–130 miljoni eiro.

Darba grupā skatīti arī lauksaimnieku priekšlikumi pēdējam kvotas gadam – kādi lēmumi ES būtu jāpieņem, lai netiktu nozīmīgi pārsniegtas piena kvotas un zemniekiem nenāktos maksāt soda naudas. ES Lauksaimniecības komisiārs šajā ziņā ir nepielūdzams. Tas norāda, ka kvotu sistēma tiks atcelta 2015. gada 1. aprīlī un pasākumi, kas tika paredzēti vieglākai pārejai uz bezkvotu ražošanu netiks mainīti.

Latvijas piena ražotāji ir nepatīkamā situācijā, jo apstākļos, kad mums ir viszemākā piena cena ES, mums ir jābūt gataviem maksāt soda naudas par kvotu pārsniegumu pēdējā kvotas gadā. **LL**

copa * cogeca

european farmers

european agri-cooperatives

COPA ir Eiropas līmeņa profesionālo lauksaimnieku organizāciju komiteja, kas pārstāv lauksaimniekus ES un starptautiskās institūcijās. Tā ir dibināta 1958. gadā.

COGECA ir Eiropas līmeņa lauksaimniecības kooperācijas komiteja, kas pārstāv kooperatīvu intereses ES un starptautiskās institūcijās. Tā ir dibināta 1959. gadā.

Kopš 1962. gada **COPA** un **COGECA** apvienoja birojus un kopīgi pārstāv Eiropas lauksaimnieku un kooperatīvu intereses.

Latvijas Lauku konsultāciju un izglītības centrs,
Rīgas iela 34, Ozolnieki, Ozolnieku pag., Ozolnieku nov., LV-3018, tālr. 63050220,
admin@llkc.lv, laukutikls@llkc.lv

WWW.LLKC.LV
WWW.LAUKUTIKLS.LV

MEDUS TIRGUS TENDENCES

Situācija medus tirgū ES un pasaulē vērtēta COPA-COGECA un EK sanāksmē par medu, kurā kā eksperts no Latvijas piedalījās Lauksaimnieku organizāciju sadarbības padomes pārstāvis Juris Šteiselis.

Pēc jaunākajiem datiem pasaulē gadā saražo ap 1,6 milj. tonnu medus. No tā 2012. gadā lielāko daļu – 452 tūkst. tonnu saražoja Ķīna (28,4%). ES saražoja 188 tūkst. tonnu (11,8%). ES ražošanas apjoma ziņā ieņem otro vietu aiz Ķīnas un savu patēriņu nodrošina tikai 60% apmērā. Tādēļ ES ir lielākais medus importa tirgus pasaulē – tā importē 38,6 % no patēriņa (otrs lielākais tirgus ir Ziemeļamerika – 37,3%). ES 2012. gadā importēja 150 tūkst. tonnu medus par kopējo vērtību 311 573 milj. eiro.

Diemžēl pastāv pieņēmums, ka medus ir pasaulē trešais viltotākais produkts. Tāpat tiek izteikts minējums, ka, ja aizliegtu importu no Ķīnas, ES ražotājiem pavērtos iespēja medus ražošanas apjomu palielināt par 35%. Turklāt Ķīnas medus neatbilst ES medus regulai, kurā ir noteikts, ka medus ir produkts, ko gatavo medus bites 'Apis mellifera', bet Ķīnā medu ievāc arī citi kukaiņi, tajā skaitā trešdaļa medus tiek saražots Āzijas bišu 'Apis cerana' saimēs.

Sanāksmē Spānijas pārstāvis Manuels Izkuierdo norādīja, ka Spānijā vietējais medus tiek izmantots Ķīnas medus atjaunošanai (Spānijā pēdējo piecu gadu laikā medus imports ir pieaudzis divas reizes), tāpat ir problēmas identificēt Ķīnas medus viltojumus, jo ir grūti noteikt, kas tieši medum piejaukts.

Pasaulē pieaug pieprasījums pēc medus,

tam par

piemē-

ru kalpo

Jaunzē-

landes

manuka –

Austrālijā

un Jaunzēlandē

augoša krūma – slo-

tiņu leptospermas, ko an-

gliski sauc par manuku vai manukas

mirti, medus. Tas Eiropā un citur tiek

pārdots par salīdzinoši augstu cenu –

2013. gadā ES dalībvalstīs Jaunzē-

landes medu importējušas par vidēji

9,21 eiro/kg, bet janvārī un februārī

pat par 11,51 eiro/kg. Tas parāda, ka

Eiropā medum ir pieprasījums, bet

tas vienlaikus arī paver iespēju tirgū

iepludināt lēto medu no Ķīnas, par

kura kvalitāti radušās šaubas. Skaitļi

no statistikas apkopojuma ir skandalozi, grūti noticēt, ka Ķīna spējusi godīgi kāpināt savus ražošanas rādītājus tik ļoti lielā apjomā – pat par 50%!

ES Veselības un patērētāju tiesību ģenerāldirektorāta pārstāve Patrīcija Langhammere norāda, ka ES ir lielākais pārtikas importētājs pasaulē.

Medus tiek importēts galvenokārt no

Argentīnas, Ķī-

nas, Meksi-

kas, Jaun-

zēlandes,

Urugvajas

un Brazī-

lijas. No

2011. līdz

2013. gadam

robežas šķēr-

sojušas vidēji 6270

kravas gadā. No tām aptu-

veni 70 kravas gadā tikušas atgrieztas

atpakaļ nosūtītājam un tikai 3–9 kravu

saturs nav izturējis laboratoriskās pār-

baudes. Biežāk konstatētie pārkāpu-

mi – nepilnīga vai viltota dokumen-

tācija un antibiotikas medū. Inte-

resanti, ka 2013. gadā ir konstatēts

medus viltojums, izmantojot cukur-

sīrupu, atrastas arī bišu ārstēšanā

izmantotas antibiotikas, taču tas nav

atrasts medū no Ķīnas. **LI**

KLIMATA IZMAIŅU MAZINĀŠANAS PLĀNI SATRAUC

ES lauksaimnieki ir satraukušies, ka ES Klimata un enerģijas politikas plāni var palielināt ražošanas izmaksas, jo šo plānu īstenošanai būs nepieciešamas lielas investīcijas. Augstās prasības var sagraut lauksaimnieku motivāciju realizēt šo politiku. Par šiem jautājumiem spriests COPA-COGECA Politikas koordinācijas komitejas sanāksmē, kurā kā eksperte no Latvijas piedalījās Nora Lapiņa.

Eiropas Komisija (EK) norāda, ka klimata un enerģijas ietvars līdz 2030. gadam apvieno vairākas būtiskas lietas. EK noteikusi mērķi līdz 2020. gadam samazināt siltumnīcu gāzu emisiju par 20%, bet līdz 2030. gadam – par 40% (2012. gadā reā-

lais samazinājums bija par 18%). EK mērķis ir samazināt enerģijas patēriņu par 20%, bet palielināt atjaunojamo energoresursu izmantošanu par 20%, savukārt 2030. gadā – par 27% (2011. gadā palielinājums bija par 12%). Samazinot siltumnīcas efektu raisošo gāzu emisiju, paredzams, ka 2050. gadā ražošanas efektivitāte palielināsies par 80% līdz 95%.

Francija uzskata, ka EK izvirzītie mērķi 2030. gadam ir ļoti ambiciozi. Svarīgi ieviest praktiski izmantojamās, veiksmīgas inovācijas, lai samazinātu emisiju. Francijas pārstāvji uzdod jautājumu, ko īsti nozīmē „klimata gudra lauksaimniecība”?

Dānija uztraucas par to, vai izdosies sasniegt EK izvirzītos mērķus atjaunojamo energoresursu izmantošanā. Tā norāda, ka nepieciešami

vienādi nosacījumi lauksaimniekiem gan ES, gan ārpus ES.

Zviedrija atbalsta EK priekšlikumu, jo tā dod skaidrību investoriem. EK mērķu sasniegšana ir ne tikai vides, bet arī konkurences veicināšanas jautājums. Tā norāda, ka nepieciešams domāt, kā samazināt degvielas atkarību trešo valstu piegādēm, ņemot vērā situāciju Ukrainā. **LI**

Pēc COPA-COGECA ekspertu

darba atskaitēm informāciju publicēšanai

sagatavoja LLKC sabiedrisko attiecību vadītāja

Iveta Tomsone

Ekspertu dalība pasākumā organizēta VLT aktivitātes „Nozaru ekspertu ziņojumi” ietvaros. Plašāk ar COPA-COGECA darba grupu ekspertu aktivitātēm iespējams iepazīties Valsts Lauku tīkla mājaslapā http://www.laukutiks.lv/copa_cogeca.

MĀJRAŽOŠANA

LIMBAŽU PUSĒ TOP GARDI PELMEŅI

Ineta Bella Limbažu novadā mājražošanu sāka 2013. gadā kā individuālais komersants, lai radītu pievienoto vērtību saimniecībā audzētajai liellopu gaļai. Pakāpeniski gan krājas pieredze pelmeņu ražošanā, gan arī rodas domas par produkcijas sortimenta paplašināšanu un uzņēmuma turpmāko attīstību.

Saimniece nesūdzas ne par šķēršļiem uzņēmuma veidošanas procesā, ne kontrolējošo iestāžu prasībām, jo no pašas precīza un kārtīga darba atkarīga uzņēmuma veiksmē nākotnē.

Uzsākot ražošanu, īpašniece saprata, ka ražotnē nepieciešams ģenerators, lai nodrošinātu elektroapgādi tad, kad tā centralizēti tiek traucēta. Lai saražotu vairāk pelmeņu un izdarītu to ātrāk, vajadzīga vēl viena jaudīgāka šoka saldētava, kā arī gaisa kondicionieris, lai ražošanas telpā nodrošinātu nepieciešamo temperatūru. Marta vidū tika saņemta atbilde, ka ir apstiprināts projekts, kas LEADER pasākumu ietvaros iesniegts Vidzemes lauku partnerībā „Brasla” – „Lauksaimniecības produktu pievienotās vērtības radīšana, pārstrāde un pirmapstrāde mājas apstākļos.” Tādējādi būs iespējams iegādāties nepieciešamās iekārtas, paplašināt ražošanu un sākt ražot arī cūkgaļas pelmeņus.

Reģistrēšana

– **Kas jāievēro, reģistrējot mājražošanas uzņēmumu?**

Ineta Bella: – Uzsākot ražotnes ierīkošanu, manā gadījumā – remontējot telpas, tika norunāta tikšanās ar PVD pārstāvjiem, kuri norādīja, kādas prasības jāievēro ražotnei, lai to varētu pieņemt lietošanā. Norādījumi tika ievēroti, līdz ar to veidojās laba sadarbība ar PVD, un nekādu problēmu nebija. Arī citas institūcijas bija atsaucīgas. Speciālisti izskaidroja, kāpēc konkrētās prasības ir tieši tādas. LAD pārstāvji izrādīja sapratni, jo bija nepieciešams termiņa pagarinājums projekta ieviešanai.

Ražošana

– **Kādu tehnoloģisko procesu izmantojat ražošanā?**

– Vispirms sagatavo pelmeņos plādāmo masu no liellopu gaļas, speķa,

IK „Bella I”

Saimniece: Ineta Bella.

Atrašanās vieta: Limbažu novads, Limbažu pagasts, „Intes”.

Mājražošanā nodarbinātie: 1.

Mājražošanas reģistrēšana/uzsākšana: 2013. gads.

Lauksaimniecības pamatnozare: liellopu gaļas ražošana.

Gatavā produkcija: pelmeņi.

Izmantotās izejvielas produkcijas ražošanai: liellopu gaļa, speķis, garšvielas, sīpoli, olu pulveris, milti.

garšvielām, sīpoliem un olu pulvera. Tad ieliec miltu un ievieto pelmeņu izgatavotājā mašīnā. Pēc tam gatavie pelmeņi tiek ievietoti šoka saldētavā, jo nepieciešama strauja sasaldēšana. Visbeidzot produkciju fasē pārdošanas maisiņos, un tad jau atliek tikai realizēt! Visas šīs prasmes apgūtas pašmācības ceļā. Šobrīd tiek gatavots tikai viens produkts – „Inamammas pelmeņi”, un tā ražošana ir uzsākta 2013. gada jūlija otrajā pusē.

– **Kas sastāda ražoto produktu receptūru un procesa aprakstus?**

– Pati, mācoties no iepriekš pieļautajām kļūdām.

– **Cik daudz laika tiek patērēts produkta saražošanai?**

– Lai saražotu simts kilogramu gatavās produkcijas, nepieciešamas apmēram trīs, četras stundas.

– **Vai pelmeņu ražošana ir jūsu pamatnodarbošanās?**

– Pagaidām ne. Šobrīd tā ir pievienotās vērtības radīšana produktam – liellopu gaļai, kas tiek ražota manā piemājas saimniecībā „Raunas”

un mana brāļa Daiņa Jurkas piemājas saimniecībā „Grīvas”. Pārējās izejvielas un garšvielas ir jāiepērk. Nākotnes plānos ir produkciju papildināt ar makaronu izgatavošanu un gaļas produktiem – desām, šašliku un citiem.

– **Kā tiek uzglabāta produkcija?**

– Saldētavā, safasēta.

Uzskaitē

– **Cik sarežģīti ir sakārtot visu nepieciešamo dokumentāciju?**

– Nav sarežģīti, bet atbildīgi. Taču, visu veicot laikus, to var izdarīt. Tāpat pagaidām izdodas veiksmīgi izpildīt arī dažādu kontrolējošo institūciju prasības.

– **Kas īpašs jāievēro grāmatvedības un ražošanas uzskaitē, nodarbojoties ar mājražošanu?**

– Papildus jāievēro tās prasības, kas ir īpašas, veicot produktu pārstrādi, bet pārējais – kā jebkurā saimnieciskās darbības veidā.

– **Vai nepieciešams veikt kādus regulārus pierakstus un vai tas neapgrūtina darbu?**

– Katru dienu jāseko līdzi visiem rādītājiem – temperatūras režīmam ledusskapjos, jāveic produkcijas uzskaitē un jānodrošina tās izsekojamība. Tas nav viegli, bet, ja to nedarītu, tad rastos problēmas ar kontrolējošām iestādēm.

Marķēšana un iepakojšana

– **Kā veicās ar iepakojšanas materiāla piemeklēšanu saražotajai produkcijai?**

– Ar produkcijas iesaiņojuma materiālu bija problēmas. Piedāvājums ir ļoti liels, bet vienlaikus jāpērk liels iesaiņojamo maisiņu skaits, kas sadārdzina produkcijas pašizmaksu. Turklāt, uzsākot ražošanu, vēl īsti nav skaidrs, cik lielus maisiņus vajadzēs saražotajai produkcijai.

– **Vai tiek veidots īpaši jūsu produkcijai paredzēts iepakojums vai marķējums?**

– Tas ir nosaukums „Inamammas pelmeņi”, kas radies no mana vārda. Tā brāļa bērni bērnībā sauca mani, un turpina to darīt arī tagad.

Reklāma un tirdzniecība

– **Kā reklamējat savu produkciju?**

– Turpinu pie tā cītīgi strādāt.

► 15. lpp.

◀ 14. lpp.

Ir notikusi pelmeņu prezentācija kafējnīcā „Viesis”, produkcija tiek vesta uz Skultes tirgu, kas atrodas 20 kilometru attālumā no ražotnes. Piedalījos arī izstādē „Rīga Food 2013”, mājražotāju tirdziņos un citur. Līdz šim vienu reizi nedēļā piedāvāju pelmeņus kafējnīcām un patērētājiem Rīgā, bet ir vēlme šo tirdzniecības loku paplašināt.

– **Kā organizējat došanos uz tirdzniecības vietām?**

– Transports ir aprīkots ar saldētavu, jo saražotā produkcija jāuztur sasaldēta.

– **Vai produkcijas realizācija ārpus saimniecības ir izdevīga?**

– Tā kā pagaidām cilvēki tiek iepazīstināti ar saražoto produkciju, tad par peļņu runāt ir pārāgri. Nākotnē domāju paplašināt produkcijas klāstu – ar saldētu malto gaļu, makaroniem, gan jau tad radīsies vēl kāda ideja. Bet ar izbraukuma tirdzniecību problēma ir tā, ka paši ražotāji katru pienācēju uzskata par konkurentu, pat ja produkcija ir atšķirīga.

– **Kā iegūstat informāciju par iespējamām tirdzniecības vietām?**

– Presē, televīzijā un no citiem ražotājiem.

Attīstība

– **Ar cik lieliem ieguldījumiem jārēķinās, lai uzsāktu šādu mājražošana?**

– Tas atkarīgs no telpu lieluma un nepieciešamajiem ieguldījumiem. Manas ražotnes sakārtošanai bija vajadzīgi pieci līdz seši tūkstoši latu.

– **Vai ieguldījumiem tika piesaistīti kredītlīdzekļi?**

– Tika uzrakstīts projekts programā „Jaunu uzņēmumu radīšana” un saņemts atbalsts 70 procentu apmērā no atbalstāmās summas. Šis projekts bija svarīgs atspēriena solis uzņēmuma attīstībā.

– **Plānojat turpmāku attīstību?**

– Pie sasniegtā neapstāšos! Noteikti tiks domāts par papildu produktiem, lai palielinātu pārdodamo preču sortimentu.

– **Jūsu ieteikumi cilvēkiem, kuri vēlas uzsākt mājražošana!**

– Vispirms vajag iepazīties ar kontrolējošo institūciju prasībām, tad uzsākt ražošanu nebūs sarežģīti. Un vēl – vajag atrast īsto produktu un parūpēties par reklāmu. **LL**

Zaiga Blaua, LLKC Limbažu nodaļas uzņēmējdarbības konsultante

MĀJRAŽOŠANA

RUNDĀLES NOVADĀ AKTĪVI DARBOJAS „MĀJTIRGUS”

Rundāles novadā aktīvi darbojas „Mājtirgus”, kas pagājušogad izveidots pārrobežu projekta ietvaros. Vispirms tika sarīkotas interesentu apmācības, kā arī izbūvētas tirdzniecības vietas Pilsrundālē, kur ikdienā mājražotāji var tirgot savu produkciju.

Rekonstruēts arī stāvlaukums. Populārākās piedāvātās preces ir: medus, augļi, ogas, dārzeņi, žāvējumi, maize, piparkūkas, konfektes, saldējums, salāti, mājamatniecības priekšmeti no koka un keramikas u. c. Jau iznākuši arī trīs informatīvā izdevuma „Rundāles Mājtirgus Ziņnesis” numuri tūkstoš eksemplāru tirāžā, kas stāsta par aktivitātēm mājražošanā, pasākumiem, konkrētiem ražotājiem, informē par aktualitātēm tirdziņā un līdzdalības noteikumiem. Šogad para-

lēli tirgus ikdienas darbībai paredzēti astoņi vērienīgi pasākumi.

Ar mērķi veicināt vietējo mājražotāju, amatnieku un sava aroda pratēju ražotās produkcijas un sniegto pakalpojumu atpazīstamību gan Rundāles novadā, gan ārpus tā teritorijas, tika izstrādāta produktu un pakalpojumu kvalitātes zīme „Kronēts Rundālē”. Šobrīd zīme tiek izmantota mājtirgus popularizēšanai, izstrādāts īpaša dizaina iepakojums.

„Mēs plānojam izveidot īpašu mājražošanas produkcijas grozu, apvienojoties zem kvalitātes zīmes „Kronēts Rundālē”. Tā būtu kā garantija, ka produkcija ir ražota šeit, tā ir veselīga un 100% dabīga,” nākotnes ieceres pauž LLKC konsultante Rundāles novadā Ludmila Knoka. **LL**

Kristīne Kociņa, Rundāles novada domes sabiedrisko attiecību speciāliste

PĀRTIKA

ĒDINĀŠANAS PAKALPOJUMU SNIEGŠANA LAUKU SAIMNIECĪBĀS

Tuvojoties tūrisma sezonai, ne reti tiek apspriests jautājums: vai lauku saimniecībā tūrisma sezonas laikā iespējams sniegt ēdināšanas pakalpojumus, un kā to pareizi sākt? Atbildi speciāli „Lauku Lapai” sagatavoja PVD Pārtikas uzraudzības departamenta Pārtikas izplatīšanas uzraudzības daļas eksperte Svetlana Alminoviča–Miljanoviča:

„Sniedzot ēdināšanas pakalpojumus, jūs uzņematies atbildību par pasniegtā ēdiena drošumu un kvalitāti, kā arī par to, lai tiktu ievērotas pārtikas aprītē noteiktās prasības. Pirms darbības uzsākšanas pārtikas uzņēmums jāreģistrē Pārtikas un veterinārajā dienestā (turpmāk – PVD), ņemot vērā 2010. gada 2. februāra Ministru kabineta noteikumos Nr. 104 „Pārtikas uzņēmumu atzīšanas un reģistrācijas kārtība” noteikto kārtību. PVD jābūt reģistrētām lauku tūrisma mītnēm, kas sniedz sekojošus ēdināšanas pakalpojumus:

- pasniedz lauku tūrisma mītnē izmitinātajiem viesiem uz vietas gatavotu ēdienu;
- pasniedz viesiem citā ēdināšanas uzņēmumā gatavotu ēdienu;
- klāj banketa galdus un apkalpo vienus pēc iepriekšējas vienošanās (sporta spēles, tūrisma grupas, svinības u. c.).

Pieteikums reģistrācijai (atbilstoši noformēts) jāiesniedz PVD teritoriālajā pārvaldē vai jānosūta pa pastu vai elektroniski, ja tas sagatavots atbilstoši normatīvajiem aktiem par elektronisko dokumentu noformēšanu. Pieteikuma forma atrodama MK noteikumu Nr. 104 pielikumā un ir pieejama arī PVD mājaslapā www.pvd.gov.lv – Labā izvēlē>Veidlapas

un līgumi>Veidlapas. Informāciju uzņēmējiem, tostarp informāciju par reģistrēšanos PVD, jūs atradīsiet www.pvd.gov.lv sadaļā Iedzīvotājiem un uzņēmējiem>Informācija uzņēmumiem>Uzņēmumu reģistrācija. Pārtikas un veterinārajā dienestā – Veidlapas>Pieteikums pārtikas uzņēmuma/objekta reģistrācijai.

Ēdināšanas pakalpojumu sniedzējiem lauku tūrisma mītnēs ir jāievēro normatīvajos aktos noteiktās higiēnas prasības. Vispārīgās higiēnas prasības pārtikas uzņēmumam noteiktas Eiropas Parlamenta un Padomes 2004. gada 29. aprīļa Regulā (EK) Nr. 852/2004 par pārtikas produktu higiēnu. Pārtikas uzņēmums savā darbībā ir atbildīgs par pārtikas kvalitāti un nekaitīgumu un par to, lai tiktu izpildītas visas pārtikas aprīti reglamentējošo normatīvo aktu prasības. Pārtikas uzņēmuma pienākums ir nodrošināt izsekojamību, veikt paškontroli un novērst jebkuru darbību vai procesu, kas nelabvēlīgi ietekmē pārtikas nekaitīgumu. Gatavojot un pasniedzot ēdienus, jānodrošina, lai nevienā no tehnoloģiskā procesa posmiem nerastos pārtikas piesārņojums un atbilstoši tam jā-

pieņem lēmums par to, kādas darbības un kādā veidā veikt.

Atsevišķus jautājumus – pārtikas produktu un dzeramā ūdens piesārņojuma normas, pārtikas produktu marķēšanas prasības, obligātās veselības pārbaudes personālam un citus ar pārtikas aprīti saistītus jautājumus reglamentē virkne citu normatīvo aktu.

Ēdināšanas pakalpojumu sniedzējiem lauku tūrisma mītnēs savā darbībā var izmantot „Labas higiēnas prakses vadlīnijas ēdienu gatavošanai lauku tūrisma mītnēs”, kas pieejamas Latvijas Lauku tūrisma asociācijas „Lauku ceļotājs” interneta vietnē <http://macies.ceลอตajs.lv/course/view.php?id=24>. Vadlīnijā sniegti praktiski ieteikumi, lai palīdzētu izpildīt normatīvo aktu prasības drošas un nekaitīgas pārtikas aprītes nodrošināšanai, kā arī nodrošinātu higiēnas prasību ievērošanu pārtikas aprītē.

Papildu informācija par sabiedriskās ēdināšanas nozarē aktuālajiem normatīvajiem aktiem un labu higiēnas praksi apkopota arī Latvijas Viesnīcu un restorānu asociācijas vadlīnijās „Higiēnas vadlīnijas atklāta tipa ēdināšanas uzņēmumiem” (2006. g.; aktualizētas 2008. g.) un „Labas higiēnas prakses vadlīnijas ēdināšanas uzņēmumiem izbraukuma banketu un tirdzniecības organizēšanā” (2008. g.).

Minētās labas higiēnas prakses vadlīnijas pieejamas Zemkopības ministrijas mājaslapā www.zm.gov.lv, sadaļā Pārtika/Pārtikas higiēna. Pārtikas aprīti reglamentējošie normatīvie akti un Labas higiēnas prakses vadlīnijas ir pieejamas Zemkopības ministrijas mājaslapā www.zm.gov.lv.” LL

LAUKU LAPA TAVĀ E-PASTĀ

Piedāvājam iespēju saņemt informatīvos izdevumus „Lauku Lapa” un „Zivju Lapa” Jūsu e-pastā! Lai pieteiktos izdevumu elektroniskai saņemšanai, sūtiet pieteikumu uz e-pastu: lauku.lapa@llkc.lv. Uz šo e-pastu varat sūtīt arī ieteikumus, kā mēs varētu pilnveidot „Lauku Lapu” un „Zivju Lapu”.

Pieteikumā jānorāda:

Vārds, uzvārds; iestādes nosaukums, kuru pārstāvat; e-pasta adrese, uz kuru vēlaties saņemt izdevumu.

Lauku Lapa

SAGATAVOTA
Latvijas Lauku konsultāciju
un izglītības centrā
Rīgas iela 34, Ozolnieki,
Ozolnieku pag., Ozolnieku nov., LV-3018
tālr.: 63050220
Izdevumā LLKC arhīva un
I.Tomsones foto

Latvijas Lauku konsultāciju un izglītības centrs,
Rīgas iela 34, Ozolnieki, Ozolnieku pag., LV-3018, tālr. 63050220,
admin@llkc.lv, laukutikls@llkc.lv

WWW.LLKC.LV
WWW.LAUKUTIKLS.LV

PROJEKTU LĪDZFINANŠĒ
EIROPAS SAVIENĪBA

EIROPAS LAUKSAIMNIECĪBAS FONDS LAUKU ATTĪSTĪBAI:
EIROPA INVESTĒ LAUKU APVIDOS

